

Examen VWO
2013

tijdvak 2
woensdag 19 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Industriële onderneming Houdijk bv heeft voor het berekenen van de fabricagekostprijs van het product Maja in 2012 onder andere de volgende voorcalculatorische gegevens verzameld:

- grondstoffen: 4 kilogram à € 20,- per kilogram
- directe loonkosten: 0,5 manuur à € 50,- per manuur
- opslag ter dekking van de indirecte fabricagekosten: 60% van de directe fabricagekosten.

1p 1 Wat wordt verstaan onder indirecte kosten?

Houdijk hanteert voor de berekening van de fabricagekostprijs in 2012 de primitieve opslagmethode en stapt met ingang van 2013 over op de verfijnde opslagmethode.

De indirecte fabricagekosten in 2013 worden verdeeld in fabricagekosten die samenhangen met de grondstofkosten, met de directe loonkosten en met beide kosten. Daartoe zijn de onderstaande gegevens verzameld.

De indirecte fabricagekosten in 2012 zijn € 11.100.000,-.

indirecte fabricagekosten	samenhangend met:		
	grondstoffen	direct loon	grondstoffen en direct loon
in 2012	€ 6.000.000	€ 2.100.000	€ 3.000.000
verandering in 2013 ten opzichte van 2012	-9%	+2%	-12%

directe fabricagekosten	grondstoffen	direct loon
in 2012	€ 12.500.000	€ 6.000.000
verandering in 2013 ten opzichte van 2012	+4%	+2%

3p 2 Bereken de drie opslagpercentages die in 2013 worden gehanteerd bij de berekening van de fabricagekostprijs van Maja.

2p 3 Bereken de fabricagekostprijs van Maja in 2013.

Opgave 2

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 4.

Hondenpoep staat op de eerste plaats op de lijst van buurtproblemen, die de gemeente Middelburg in 2013 wil aanpakken. De gemeenteraad heeft het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) opgeroepen met voorstellen te komen voor een actievere en effectievere aanpak van het hondenpoepprobleem.

Op dit moment gaat het beleid niet veel verder dan dat er een opruimplicht is, maar de gemeente controleert niet.

De verantwoordelijke wethouder Poppe komt met de volgende twee voorstellen naar het College van B&W.

- a De inzet van acht stadswachten uit een uitkeringssituatie en acht buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) om de opruimplicht van de hondenbezitters te controleren.
- b De inzet van minimaal drie poepzuigers (*zie afbeelding in informatiebron 4*) om de hondenpoep op te ruimen.

Wethouder Poppe wil het liefst beide voorstellen realiseren. Wethouder Aalberts van financiën heeft een voorwaarde. De jaarlijkse kosten van beide voorstellen samen mogen de opbrengsten van de hondenbelasting met niet meer dan € 275.000,- overtreffen. Voorstel a heeft de prioriteit van Poppe.

Hondenbelasting

Op basis van het aantal honden per 1 april 2013 in Middelburg is het totale bedrag van de belastingaanslagen € 217.608,-. In informatiebron 1 is de wijze van betaling van de hondenbelasting in de gemeente Middelburg opgenomen.

De gemeente verwacht dat op 1 augustus 2013 85% van de hondenbelasting over 2013 ontvangen is. De gemeente voert een administratie met maandelijkse resultatenberekening.

- 2p **4** Bereken het bedrag dat de gemeente Middelburg als vooruitontvangen hondenbelasting over 2013 op haar balans per 1 augustus 2013 zal opnemen.

Voorstel a. Stadswachten en BOA's

In informatiebron 2 zijn gegevens over stadswachten en BOA's opgenomen.

In informatiebron 3 staan gegevens over de opbrengsten en kosten van stadswachten en BOA's.

Een gemeente kan in plaats van inschakeling van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) ook zelf de opgelegde boetes innen en invorderen.

- 2p **5** Geef twee financiële voordelen voor een gemeente die het CJIB inschakelt in plaats van zelf de boetes te innen.
- 2p **6** Toon via een berekening aan dat 300 boetes hondenpoep in Middelburg in 2013 zijn uitgeschreven.
- 2p **7** Toon via een berekening aan dat de inzet van een team van één stadswacht en één BOA de gemeente Middelburg in 2013 € 21.500,- als vergoeding van het CJIB oplevert.

De gemeente Middelburg neemt alleen die stadswachten in dienst, waarvoor zij een loonkostensubsidie kan ontvangen.

- 2p **8** Bereken voor de gemeente Middelburg de loonkosten in 2013 (in hele euro's) per team van één stadswacht en één BOA. Houd hierbij rekening met de ontvangen vergoeding van het CJIB en de loonkostensubsidie.

Voorstel b. Poepzuigers

Voor de eventuele inzet van de poepzuigers onderzoekt de gemeente Middelburg 2 alternatieven:

- 1 Het beschikken over poepzuigers via financial lease en huren van bedienend personeel. De gemeente heeft bij Jan Heybroek bv informatie over poepzuiger LM-TRAC 286 ingewonnen (*zie informatiebron 4*). Eén poepzuiger wordt normaal 1.350 uur per jaar ingezet. Een poepzuiger wordt bestuurd door een machinist. De gemeente huurt de machinist via een uitzendbureau voor een bedrag van € 22.875,- per jaar.
  - 2 Het voor 1.350 uur per poepzuiger huren van een externe partij om de poep op te zuigen. De gemeente Vlissingen biedt de gemeente Middelburg de mogelijkheid om haar poepzuigers (inclusief machinist) te huren voor € 28,- per uur.
- 2p **9** Geef een voordeel voor de gemeente Middelburg indien zij poepzuigers huurt bij de gemeente Vlissingen in plaats van hierover via financial lease bij Jan Heybroek te kunnen beschikken.

De maandelijkse leasetermijn voor een poepzuiger LM-TRAC 286 bedraagt € 625,- en is gebaseerd op de aankoopprijs van € 26.926,97.

1p 10 Toon aan dat dit leasebedrag gebaseerd is op deze aankoopprijs. Ga hierbij uit van de uitgangspunten van Jan Heybroek (*zie formuleblad en informatiebron 4*).

2p 11 Bereken de kosten per uur per poepzuiger inclusief machinist voor de gemeente Middelburg als zij via financial lease kan beschikken over de poepzuiger.

De bijkomende kosten bij financial lease bedragen € 8.000,- per poepzuiger.

2p 12 Geef twee voorbeelden van deze bijkomende kosten bij financial lease.

Indien de gemeente Middelburg bij aanschaf zou kiezen voor financial lease, stelt wethouder Aalberts van financiën dat door financial lease de solvabiliteit verslechtert.

Bij financial lease wordt het duurzaam productiemiddel op de balans gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige leaseverplichtingen.

2p 13 Leg de stelling van wethouder Aalberts uit.

Conclusie

3p 14 Laat door middel van een berekening zien voor elk van beide voorstellen van wethouder Poppe of ze financieel mogelijk zijn. *Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag volledig in.*

Opgave 3

Stichting FC Ommeland is een Betaald Voetbal Organisatie (BVO) met Delfzijl als thuisplaats. BVO's staan onder financieel toezicht van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB). Het boekjaar (seizoen) loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

Op 27 december 2012 ziet de interne balans van FC Ommeland er als volgt uit:

Debet	Balans FC Ommeland 27-12-2012 (getallen x € 1)		Credit
Transferwaarde spelers	700.000	Eigen vermogen	990.000
Grond	1.200.000	Hypothecaire lening	205.000
Stadion	220.000	2% Lening gemeente Delfzijl	700.000
Overige vaste activa	210.000	Vooruitontvangen bedragen seizoenkaarten januari-juli 2013	230.000
Te ontvangen sponsorgelden	150.000	Crediteuren	<u>410.000</u>
ABN AMRO	<u>55.000</u>		
	2.535.000		2.535.000

Op 27 december 2012 komen het stichtingsbestuur van FC Ommeland, het gemeentebestuur en de BusinessClub Delfzijl in spoedvergadering bij elkaar. Er zijn drie acute problemen:

- Groothandel Wiebe Stallinga, de grootste crediteur, heeft aangekondigd dat alle openstaande rekeningen van FC Ommeland voor het einde van het kalenderjaar moeten worden betaald.
- De balanspost Transferwaarde spelers op de balans betreft de verwachte opbrengsten van transfers aan het einde van het seizoen. De KNVB heeft aangekondigd dit niet langer te accepteren. Opbrengsten mogen pas worden opgenomen als ze gerealiseerd zijn. De post Transferwaarde spelers zal onmiddellijk moeten verdwijnen van de balans.
- De penningmeester geeft aan dat hij niet kan garanderen dat komende maand de salarissen kunnen worden betaald.

1p **15** Onder welke categorie vaste activa valt de balanspost Transferwaarde spelers?

2p **16** Welke van de bovenstaande drie acute problemen kan niet direct de aanleiding zijn tot een mogelijke faillissementsaanvraag voor FC Ommeland? Verklaar het antwoord.

Met de woorden “I make you an offer you can’t refuse” legt aannemer Harm Hobbema, lid van de BusinessClub Delfzijl, aan het gemeente- en stichtingsbestuur het volgende reddingsplan per 31 december 2012 voor:

Grond	Aannemersbedrijf Harm Hobbema neemt de grond over tegen de balanswaarde en tegen directe betaling.
Stadion	In verband met groot achterstallig onderhoud neemt aannemersbedrijf Harm Hobbema het stadion over voor het symbolische bedrag van € 0,01 en zal het aannemersbedrijf het stadion vervolgens renoveren en exploiteren.
Sponsorgelden	Als hoofdsponsor zal het aannemersbedrijf per direct alle nog te ontvangen sponsorgelden betalen.
Vreemd vermogen	Met bovenstaande ontvangsten uit het reddingsplan lost FC Ommeland direct de hypothecaire lening af en betaalt ze alle crediteuren. Vervolgens zal aan de gemeente Delfzijl de 2% lening worden terugbetaald voor zover dat nodig is om aan de eis van de KNVB te voldoen dat een BVO een solvabiliteit (EV/VV) heeft van minimaal 0,1.

Het gemeentebestuur en het stichtingsbestuur van FC Ommeland gaan akkoord. Op 31 december 2012 is het hele plan uitgevoerd.

Het besluit van de KNVB ten aanzien van de transferwaarde spelers en de uitvoering van het reddingsplan hebben gevolgen voor het eigen vermogen op 31 december 2012.

- 2p **17** Bereken de maximale omvang van het vreemd vermogen per 31 december 2012 als gevolg van de solvabiliteitseis van de KNVB. Bereken hiertoe eerst de omvang van het eigen vermogen op 31 december 2012.
- 3p **18** Stel de interne balans van FC Ommeland per 31 december 2012 op, na uitvoering van het besluit van de KNVB en uitvoering van het plan. Alle ontvangsten en uitgaven lopen via de ABN AMRO bank.
Vul hiertoe de uitwerkbijlage behorende bij deze vraag volledig in.

Opgave 4

In deze opgave is het btw tarief 19%.

Van De Groot Kantoorartikelen bv is bekend:

	31 maart 2013	1 maart 2013
voorraad	€ 80.000,-	€ 70.000,-
debiteuren	€ 303.450,-	€ 273.700,-
crediteuren	€ 113.050,-	€ 119.000,-

- Van de verkopen wordt 85% één maand na de aankoop betaald, de rest van de verkopen wordt contant betaald.
- Van de inkopen van De Groot is 50% op rekening. De termijn van het leverancierskrediet is 1 maand.
- Alle inkopen en verkopen vinden regelmatig verspreid over de maand plaats.
- Alle nog te ontvangen en te betalen bedragen per 1 maart 2013 zijn in de loop van maart 2013 respectievelijk ontvangen en betaald.

- 2p **19** Bereken de opbrengsten van maart 2013.
- 2p **20** Bereken de ontvangsten in maart 2013.
- 3p **21** Bereken de inkoopwaarde van de omzet van maart 2013.

Opgave 5

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 5 tot en met 7.

De legende van Schinderhannes, leider van een struikroversbende rond 1870, geniet in Limburg en de Achterhoek grote bekendheid.

Filmproducent Mokino bv overweegt deze legende in de zomer van 2013 te gaan verfilmen om deze film vervolgens in de bioscopen en op dvd uit te brengen. Mokino gaat ervan uit dat de exploitatieperiode loopt van 15 juni 2013 tot 15 juni 2014.

Mokino wil bij de financiering ook particuliere beleggers aantrekken en hen voldoende rendement in het vooruitzicht stellen.

In informatiebron 5 wordt uiteengezet hoe een film wordt geproduceerd en vervolgens wordt gedistribueerd.

In informatiebron 6 is een gedeelte uit de distributieovereenkomst, die filmproducent Mokino met filmdistributeur Eye Film bv wil sluiten om de film Schinderhannes uit te brengen, opgenomen.

- 1p **22** Leg uit welk belang filmdistributeur Eye Film heeft om mee te betalen aan de kosten van filmproducent Mokino voor filmkopieën en reclame, de zogenaamde print & advertising (P&A).

Filmdistributeur Eye Film kan ervoor kiezen het aan de filmproducent Mokino te betalen minimum garantie bedrag (MG) op de balans onder de vaste activa op te nemen.

- 2p **23** Geef de in informatiebron 5 genoemde reden waarom filmdistributeur Eye Film deze MG niet activeert, maar in de periode van betalen onmiddellijk ten laste van het resultaat brengt. Verklaar het antwoord.

Filmproducent Mokino schat de totale productiekosten van de film Schinderhannes op € 1.147.500,-.

Bij aanvang van de productie van de film Schinderhannes moet filmproducent Mokino de volledige productiekosten kunnen financieren. De diverse financieringsmogelijkheden zijn in informatiebron 7 opgenomen.

- 3p **24** Toon dat met een berekening aan dat filmproducent Mokino 130 participaties moet uitgeven om de volledige productiekosten van de film Schinderhannes te kunnen financieren.

Alleen particuliere beleggers die door de fiscale aftrek van hun participatie 52% belasting besparen, zullen participaties aanschaffen.

Storting van de participaties moet uiterlijk 15 juni 2013 plaatsvinden. Een jaar later, op 15 juni 2014, wordt de particuliere beleggers een uitkering in het vooruitzicht gesteld. Andere uitkeringen aan particuliere beleggers worden niet verwacht.

Filmproducent Mokino verwacht dat particuliere beleggers in de film Schinderhannes beleggen als zij minimaal een rendement van 7,5% op jaarbasis van hun belegging na aftrek van het belastingvoordeel, gaan behalen.

- 2p **25** Bereken de uitkering, die filmproducent Mokino uiterlijk 15 juni 2014 per participatie moet betalen om de particuliere beleggers minimaal 7,5% rendement te bieden.

Naast de uitkering aan particuliere beleggers moet filmproducent Mokino uiterlijk 15 juni 2014 de renteloze lening en het vooruitontvangen MG verrekenen.

Filmdistributeur Eye Film verwacht per verkocht bioscoopkaartje van de film Schinderhannes € 7,55 te ontvangen. Hiervan draagt Eye Film 66% af aan Mokino.

- 3p **26** Bereken hoeveel bioscoopkaartjes van de film Schinderhannes er minimaal verkocht moeten worden opdat de filmproducent Mokino aan particuliere beleggers een rendement van 7,5% kan bieden.

Opgave 6

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Op de balans per 31 december 2012 van Mudde bv staat onder andere het onderstaande vermeld met betrekking tot de machine XR-7:

Machine	€	
Afschrijving machine	€	
		€ 645.000

Op deze machine, die op 1 april 2008 is aangeschaft, wordt per jaar 12% van de aanschafprijs afgeschreven. Over delen van een jaar wordt naar evenredigheid afgeschreven.

De waarde van de machine op de balans is gebaseerd op de aanschafprijs. De restwaarde is € 60.000,-.

- 2p **27** Bereken de aanschafprijs van de machine.
- 2p **28** Bereken de geschatte levensduur van de machine.

De directie van Mudde wil met ingang van 1 januari 2013 de waarde van de machines op de balans niet meer baseren op de aanschafprijs, maar op de vervangingswaarde. Op 1 januari 2013 is de vervangingswaarde € 2.000.000,-. De restwaarde wordt € 80.000,-. De levensduur van de machine blijft gelijk aan die in de bovenstaande situatie.

- 3p **29** Geef aan met welke bedragen welke posten op de balans van 1 januari 2013 zullen veranderen of ontstaan door de wens van de directie? Licht elk bedrag toe met een berekening.

Door het waarderen van de machine op basis van de vervangingswaarde stijgt het eigen vermogen. Mudde wil de inventaris uitbreiden.

- 2p **30** Kan deze stijging van het eigen vermogen direct worden gebruikt voor het (voor een deel) financieren van de uitbreiding van de inventaris van Mudde? Motiveer het antwoord.